GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḑI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 84. Vinerĭ 1 (13) Iunie 1884.

Brașovŭ în 31 Maiu, (12 Iunie.)

„Egyetértés,“ organulŭ partidei independente maghiare, ḑice în articlulŭ „despre naționalitățĭ.“ ce l'amŭ reprodusŭ pe scurtŭ în numĕrulŭ trecutŭ, între altele:

„Acei Romȃnĭ, carĭ mergŭ atâtŭ de departe, „încâtŭ voiescŭ sĕ desfacă Transilvania de Un„garia, urméză numai cousecințelorŭ doctrinei lorŭ, „déca voiescŭ ca Ungaria sĕ fie independentă.“

„Kolozsváry Közlöny,“ organulŭ guvernului unguresců, în numĕrulŭ sĕu dela 10 Iuniu, respunḑêndŭ la acésta aserțiune a ḑiarului „Egyetértés,“ ḑice următórele:

„Orĭ-cine scie, că Romȃnii la 1848 de aceea „s'au aliatŭ cu Austria absolutistă ca se pună „mâna pe Transilvania, și au și dobênditŭ atâta, „că unirea proclamată de Ungurĭ la 1848 a „fostŭ nimicită și *limba romȃnă a fostŭ primită „între limbile oficiale ale statului, ceea ce pănŭ „atuncĭ nu s'a mai pomenitŭ.*“

„Nimenĭ pe lume, nu-șĭ póte închipuí că o „Ungariă independentă ar respinge dela sine „Transilvania. De aicĭ urméză, séu că partida „independentă împreună cu „Egyetértés,“ în casŭ „cândŭ ar dobêndí independența ar jertfi pe Ma„ghiarii din Transilvaniă lăsândui pe mâna Romȃni„lor, séu că nu e adevĕrat ceea ce ḑice „Egyetértés“ „că cu realisarea independenții Ungariei s'ar îm„plini visulŭ Romȃnilorŭ carĭ țînŭ la programă „dela Sibiiu. Tertium non datur.“

„Noi încă la alegerile trecute amŭ fostŭ ci„tatŭ unŭ articulŭ din „Egyetértés,“ prin care „învită pe Romȃnii aderențĭ la programa dela „Sibiiu la alianță. Acum „Egyetértés“ din nou „își tradéză *înfiorătórele* sale doctrine politice, „din carĭ transpiră, că *stângă estremă e pe deplinŭ „înțelésă cu Romȃnii pasiviștĭ.*

„Intrebămŭ, póte óre se voteze cu încrede„re unŭ Ungurŭ din Transilvania măcarŭ pentru „vr'unŭ membru alŭ partidei independente, cândŭ „acésta partidă légă de idea independinții cea „mai teribilă catastrofă pentru noi: rumperea „Transilvaniei de Ungaria.“

Multŭ svonŭ și multă gâlcévă au făcutŭ ḑiarele unguresci vĕḑêndŭ, că declarațiunea organelui nostru, cumcă „va luptă pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului romȃnŭ răpite cu forță“ a aflatŭ unŭ ecou puternicŭ în inimile tuturorŭ Romȃnilorŭ și mai alesŭ în inimele nestricate și învăpăiate pentru sfânta libertate ale junimei romȃne. Comisesemŭ pĕcatulŭ de a rumpe masca de pe fața teroriștilorŭ ipocrițĭ, cari au îmbĕtatŭ lumea cu fanfaronadele lorŭ despre marile principii ale libertății și ale civilisațiunei, pentru cari pretindŭ a luptá în centrulŭ Europei și în fruntea popórelorŭ Orientului.

Acnm lumea sedusă și rĕu informată asupra scopurilorŭ finale ale politicilorŭ ungurĭ se póte convinge chiar din vorbele lorŭ, că nu libertatea, nicĭ independența este ținta de căpetenia a năsuințelorŭ lorŭ, ci că tóte aspirațiunile lorŭ se concentră în planulŭ de a desnaționalisá și a nimicí elementulŭ romȃnescŭ din Transilvania și Ungaria.

La 1848 — ḑice „Kol. Közl.“ — Romȃnii s'au aliatŭ cu Austria ca sĕ scape Transilvania din ghiarele Ungurilorŭ și sĕ-șĭ salveze limba și naționalitatea.

Acésta este adevĕratŭ.

Dér adversarii noștri, și mai alesŭ cei dela guvernŭ, susținŭ mereu în tóte enunciările lorŭ, că Maghiarii din parte-le de aceea s'au aliatŭ cu Austria la 1867, ca Ungaria se devină liberă, de sine stătătóre și popórele ei se fiĕ mulțumite și fericite.

Este óre și acésta adevĕratŭ?

Fóia guvernului însășĭ ne spune, că nu. Nu era vorba la 1867 nicĭ de libertate, nicĭ de independență, nicĭ de mulțămirea și fericirca popórelorŭ, ci în prima liniă de aceea ca sĕ-șĭ câștige unŭ sprijinŭ, cu ajutorulŭ căruia se ne pótă răpí drepturile, ce le-amŭ fostŭ dobênditŭ prin alianța cu Austria, în puterea căreia limba romȃnă era primită între limbele oficiale ale statului.

Dela 1848 încóce s'au făcutŭ nenumĕrate încercărĭ din partea nóstră spre a stabili o înțelegere cu Ungurii. Li s'a spusŭ la 1848, li s'a spusŭ la 1861 și la 1868, li se spune necurmatŭ că nu voimŭ decâtŭ a ne asigurá libera desvoltare a individualității nóstre naționale și nu pretindemŭ pentru noi nimicŭ ce n'amŭ vré ca sĕ li sĕ dé și Maghiarilorŭ din Ardélŭ spre asigurarea esistenței lorŭ naționale.

N'a ajutatŭ nimicŭ. Maghiarii sĕ împacă cu Nemții, sĕ împacă cu Croații, sĕ împacă cu tótă lumea, dar pe Romȃnŭ nu vorŭ sĕ îlŭ scie altfelŭ în acéstă țéră, decâtŭ aservitŭ orĭ sugrumatŭ, ba renunță chiarŭ la independență, sĕ facŭ slugile celorŭ din Viena, numai sĕ-șĭ pótă asigurá despotismulŭ de rassă.

Dér nicĭ politicii Austriei nu sunt de erĭ de alaltăerĭ și póte că au observatŭ unde voiescŭ sĕ iésă slugile plecate de aḑi cu planulŭ lorŭ. Ei vĕdŭ că, după ce Maghiarilorŭ le-ar succede a ne înghiți și n'ar mai avé lipsă de ajutorulŭ lorŭ, s'ar întórce de sigurŭ în contra Austriei.

Și fiind-că cei dela Viena le sciu tóte aceste ei trebue sĕ privéscă autonomia Transilvaniei de-o garanțiă mai sigură și mai puternică pentru unitatea monarchiei, decâtŭ póte fi amiciția condițiunată a Maghiarilorŭ.

Décă autonomia Ardélului invólvă egala îndreptățire a Romȃnilorŭ, atuncĭ în adevĕrŭ că restabilirea acestei autonomii ar fi o catastrofă pentru politica agresivă de maghiarisare, care, la casŭ când ar învinge, ar amenință în aceeași mĕsură și pe Austriacĭ și pe Romȃnii din statulŭ vecinŭ.

Stândŭ lucrulŭ astfelŭ aserțiunea ḑiarului „Egyetértés,“ că autonomia Transilvaniei ar aduce cu sine o slăbire séu amenințare a unității monarchiei habsburgice, nu mai are nicĭ o basă. Décă asigurarea esistenței naționale a diferitelorŭ popóre din monarchiă slăbesce acéstă monarchiă, atuncĭ amŭ voi se scimŭ că ce-o întăresce? Pactulŭ cu Croația esistă acum de 16 anĭ și încă n'amŭ sêmțitŭ nicĭ o sguduitură a legăturei dintre Ungurĭ și Austria.

Caracteristicŭ este cu tóte astea, că atâtŭ Kossuthiștii câtŭ și Tisaiștii se lapĕdă de idea independinții îndată ce e vorba de drepturile Romȃnilorŭ. Ba mergŭ încă și mai departe, ne însinuă pe noi, ca și cândŭ noi amŭ fi aceia, cari amŭ lucrá contra unității monarchiei, ne însinuă numai și numai cu scopulŭ de a căpĕtá și mai departe ajutorŭ dela Viena, ca se ne pótă sugrumá.

Maghiarii le facŭ tóte aceste fără a sĕ gândi, că nu este în lume o nedreptate mai strigătóre la ceriu decâtŭ cândŭ unŭ poporŭ voiesce sĕ nedreptățéscă pe altulŭ; fără a-șĭ aminte că orĭ-ce faptă rea sĕ rĕsbună cu atâtŭ mai multŭ fapta rea a unui intregŭ poporŭ.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Viena, 10 Iuniu. — Anarchistulŭ Stellmacher a fostŭ condamnatŭ la mórte pentru omorulŭ comisŭ asupra polițianului Blöch și pentru complicitatea la omorîrea bancherului Eisert și a celorŭ doi copii ai lui.

Cronica ḑilei.

»Telegrafulŭ« află din Basarabia că în orașulŭ Soroca s'a ivitŭ o nouă sectă fórte misteriósă ai cărei prosehțĭ în curêndŭ vorŭ fi judecațĭ de curtea cu jurațĭ din Chișineu.

O femeiă bĕtrână anume Anisia a visatŭ în ajunulŭ ḑilei St. Constantinŭ și Elena, că a venitŭ la dénsa feciórа Maria, maica domnului, și i-a datŭ o icónă pe care erau zugrăviții susŭ numițĭ sfințĭ ḑicându-i că trebuie arse tóte celelalte icóne și sĕ se închine numai celorŭ care representă pe St. Constantinŭ și Elena. Anisia povestí visulŭ rudeniei sale și imediatŭ s'a formatŭ o sectă nouă. Socrulŭ femeii, Anisia, nevoindŭ a întra în acéstă sectă a fostŭ omorîtŭ și acéstă crimă a datŭ pe față întrégă sectă.

*

Emigrațiuneă jidovilorŭ din sudulŭ Rusiei sĕ continuă. Celŭ mai mare contingentŭ alŭ emigranțilorŭ se îndréptă spre America. Causele care facŭ ca acésta emigrațiune se nu înceteze este aplicarea legii prin care se interḑice în Rusia jidovilorŭ de-a locui în comunele rurale.

*

„Curierulŭ Rîmnicului“ ḑice că la 27 Maiu la 2 óre după améḑĭ s'a întêmplatŭ o mare nenorocire pe linia ferată în apropiere de orașulŭ Rîmniculŭ-Săratŭ. Dându-se semnalulŭ de sosirea trenului femeea cantonierului eși lângă cantonŭ spre a face serviciulŭ bărbatului sĕu absentŭ, când plină de gróză vede pe copilașulŭ ei ca de duoi ani și jumĕtate, culcatŭ pe traverse înaintea trenului. Ca o tigróică se repede pe loculŭ unde erá copilulŭ, îlŭ ajunge și-ĭ dă brâncĭ peste șinĭ; dér n'are timpŭ ca sĕ se depărteze și ea: trenulŭ o apucă și o strivesce, lăsênd-o mórtă pe terenŭ.

*

Din Paris se scrie »Romȃnului« că la 5 Iuniu la facultatea de medicină a susținutŭ în modŭ distinsŭ tesa de doctorŭ în medicină d-șóra Cuțarida prima femee romȃnă ce-a obținutŭ acéstă distincțiune.

Tesa sea asupra hydrorheiei ca prin caracterŭ pathognomicŭ alŭ cancerului corpului uterinŭ, este o lucrare cu totulŭ nouă și fórte importantă, asupra căreia juriulŭ a felicitat'o în repețite rêndurĭ.

*

Regele „Romȃniei Sâmbăta trecută visitândŭ Giurgiulŭ și mergêndŭ la casarma pontonierilorŭ, a ordonatŭ construirea unui podŭ peste brațulŭ Dunărei ce desparte orașulŭ de insula St. George. Construirea podului s'a esecutatŭ cu o mare precisiune pe o întindere de 50 metrii în timpŭ de 15 minute.

*

»Neue Freie Presse« publică din Kaposvar, Ungaria următórea scire telegrafică: 100—200 aderențĭ ai partidei »independente« aŭ proclamatŭ candidatura advocatului Ludovicŭ Psik. Advocatulŭ Psik a primitŭ candidatura și-a ținutŭ unŭ discursŭ prin care a declaratŭ că e social-democratŭ.

„Voi cunóscețĭ obiceiulŭ albinelorŭ, a ḑisŭ advocatulŭ Psik, de a omorí pe trântorĭ. Astfelŭ trebue sĕ omorițĭ și voi pe Magnațĭ și pe Prelațĭ, carĭ posedŭ averĭ marĭ și nu lucrézá nimicŭ.«

*

Din Steinamanger (Ungaria) s'anunţă că poporulŭ a aruncatŭ cu petrii asupra alegĕtorilorŭ partidei liberale. Autorităţile locale ne mai fiindŭ în stare de a păstrá ordinea aŭ cerutŭ ajutorulŭ militarŭ.

In Mako, unde şĭ-a pusŭ candidatura d. G. Tanarky, secretariu, ministerialŭ făcĕndu-şĭ profesiunea de credinţă în localulŭ primăriei, aderenţii partidei antisemitice în frunte cu fostulŭ deputatŭ Szell au împresuratŭ primăria şi a începutŭ a face o larmă înfricoşată. Căpitanulŭ oraşului au împrăstiatŭ mulţimea cu ajutorulŭ cavaleriei. Gendarmii întrebuinţândŭ armele au împuşcatŭ cincĭ persóne; doi gendarmĭ asemenea au fostŭ greu răniţĭ.

Conflictulŭ dintre Bulgaria şi Serbia.

Cérta serbo-bulgară a mai avansatŭ c'unŭ pasŭ, dér nu spre bine. Serbia, după ce i-s'au rĕspinsŭ pretensiunile sale din partea Bulgarilorŭ, şi-a revocatŭ legaţiunea din Sofia. Prin aceea împăciuirea se îngreuiéză, dar totuşĭ şi acuma încă mai putemŭ sperá, că o pressiune energică din partea puterilorŭ va puté împedecá, ca lucrurile sĕ nu iea o complicaţiune periculósă.

Ḑiarulŭ oficiosŭ »Fremdenblatt« ḑice, că deşi Serbia şi-a retrasŭ legaţiunea din Sofia, totuşĭ nu este nicĭ unŭ motivŭ, care sĕ ne facă sĕ credemŭ, că dóră ne-amŭ afla în ajunulŭ unorŭ marĭ complicaţiunĭ. Este şi aceea posibilŭ, că Serbia se va mulţămí cu rechemarea legaţiunii sale şi cu o pază mai mare la graniţa de cătră Bulgaria, până cândŭ guvernulŭ bulgărescŭ îşĭ va împliní obligămintele sale internaţionale. Resoluţiunea, cu care suntŭ decise tóte puterile marĭ europene a susţiné status-quo în Orientŭ, creatŭ de tractatulŭ dela Berlinŭ, precum şi intenţiunile cele clare şi limpeḑĭ pacifice, ce le-au manifestatŭ totdéuna, vorŭ avé mare influinţă şi asupra celorŭ doue state din peninsula balcanică, puterile voru căutá a capacitá pe amêndoi vecinii, că după stipulaţiunile tractatului dela Berlinŭ, au locŭ amêndoi de a-şĭ ocroti interesele lorŭ. In urmă şi Bulgarii se vorŭ puté convinge, că din tractatulŭ dela Berlinŭ nu se derivă pentru dênşii numai drepturĭ, ci şi îndatorirĭ, carĭ reclamă sĕ se respecte interesele tuturorŭ în acelaşĭ modŭ. Décă vorŭ înţelege séu nu acésta cefele cele gróse bulgărescĭ, nu putemŭ prevedé. Totulŭ va atêrná dela aceea, că ce posiţiă va luá marele patronŭ alŭ Bulgarilorŭ dela Petersburg.

Din Sofia se anunţă cu data de 9 Iuniu; Intr'unŭ spiritŭ de împăciuire, guvernulŭ bulgărescŭ a făcutŭ alaltaerĭ o ultimă încercare pentru a înlătura o rupere a relaţiunilorŭ cu Serbia, însuşindu-şĭ rĕspunderea făpturilorŭ posibile ale emigraţilorŭ serbĭ în contra regatului şi propunĕndŭ sĕ lase în stare de neutralitate şi neocupatŭ nicĭ de Sêrbĭ nicĭ de Bulgarĭ puntulŭ de pe teritorulŭ, care este în litigiu dincóce de Timok.

Agintele diplomaticŭ alŭ Serbiei comunicândŭ erĭ refusulŭ guvernului sĕu după ce a insistatŭ asupra esecutării cerinţelorŭ formulaţe în ultima notă sérbéscă, guvernulŭ bulgarŭ a rĕspunsŭ astăḑĭ într'unŭ sensŭ negativŭ atrăgĕndŭ luarea aminte a Sêrbiei asupra intereselorŭ multiple, carĭ unescŭ aceste douĕ ţĕrĭ şi scutescŭ pe Bulgaria de rĕspunderea tuturorŭ urmărilorŭ, carĭ vorŭ resulta dintr'o rupere a relaţiunilorŭ. Numĕrulŭ emigraţilorŭ Sêrbĭ în tótă Bulgaria nu trece cifra de patru-ḑecĭ ne înţelegĕndu-sĕ femeile şi copii.

Corespondinţe din Comitate.

Deva, în Maiu 1884.

In cerculŭ Devei s'au candidatŭ doui Ungurĭ, unulŭ guvernamentalŭ şi altulŭ oposiţionalŭ. Corteşii (Samsarii) lorŭ cutrieră satele cumpĕrêndŭ cu banĭ voturile, oferindŭ pentru unŭ votŭ câte 3—4—5 fl. Alegĕtorii nu numai că 'şi vêndŭ votulŭ dér mergŭ cu droia acasă la candidaţĭ şi cerŭ câte 20—30 fl. pentru câte unŭ votŭ.

In Deva tóte crâşmele sunt arvunite fiindŭ crâşmarii avisaţĭ a da beutură câtŭ îi iea pielea aceluia, care are biletŭ de la corteşĭ spre a bea în socotéla candidatului respectivŭ. Unŭ crâşmarŭ are o pretensiune de 400 fl. v. a. la unŭ candidatŭ, apoi până la alegerĭ cât va cresce acésta socotélă? Corteşii umblă cu stégurĭ unguroscĭ prin oraşe şi prin sate tormentaţĭ de beuturĭ ca în vremile verbunculuì dinainte de 1848.

In sĕptĕmêna trecută mai mulţĭ funcţionarĭ maghiarĭ chefuiau în birtulŭ celŭ mare din Deva şi unulŭ dintre ei atacêndŭ pe inspectorulŭ scolarŭ, pe d. Rethi, controlorulŭ de la perceptoratŭ l'a apĕratŭ, unŭ corteşŭ beatŭ i-a trasŭ controlorului cu o bâtă peste capŭ încâtŭ ia crepatŭ capulŭ. Décă nu intervenea poliţia se întêmpla mare încăerare între guvernamentalĭ şi oposiţionalĭ. Din incidentulŭ acesta s'au opritŭ petrecerile nóptea în crâşme.

Gendarmii patruléză şi inspecteză în tóte nopţile crâşmele şi pe cine au datŭ afară mai adeunăḑĭ? Pe unŭ baronŭ, pe unŭ Jude regescŭ, şi pe mai mulţĭ amploiaţĭ care chefuiau în crâşmă unde întrândŭ gendarmii, i-au învitatŭ în numele legii ca se părăséscă crâşma.

Va sĕ ḑică gendarmii mai ântâiŭ au datŭ afară din crâşmă în numele legii, pe Măriile lorŭ esecutorii legilorŭ.

Astfelŭ mergŭ trebile pe la noi. Se vorbesce că Evreii de pe la noi au adunatŭ câte-va sute de mii de florenĭ spre a ajuta şi cumpĕra cu banĭ voturĭ pentru candidaţii guvernului, pentru că şi guvernulŭ îi ajută pe ei. Vorba ceia: O mână spală pe ceialaltă şi amêndouĕ obrazulŭ.

De sub codru.

Sosindu-ne delegaţii acasă dela marea conferinţă română din Sibiiu, tóte trebile din Selagiu începŭ a se mişca în sensŭ şi direcţiune naţionale.

Precum audŭ delegaţii tuturorŭ cercurilorŭ, conchiamă adunările electorale spre a reporta despre cele întêmplate. — Mare şi minunată operă e acea programă. Pe ḑi ce merge devine credeulŭ fie-cărui românŭ. Acum începŭ a sĕ interesá de ea şi ţĕranii carĭ pân' acum se păreau mai puţinŭ pricepuţĭ; şi bine e aşa, căcĭ pân' ce nu va străbate în carnea şi sângele poporului, nu putemŭ ḑice că causa e câştigată.

Din cercurile Selăgene numai alŭ Cehului e cu maioritate peponderantă română; decĭ de candidatŭ naţionale deocamdată numai ací póte fi vorba. — Alegĕtorii din acestŭ cercŭ la conferinţa ce se va ţinea la Rusalii de sigurŭ îşĭ vor pune candidatŭ pe acela în care mai tare se va concentra încrederea alegĕtorilorŭ.

Ungurii d'aicĭ au candidatŭ pe unŭ jidovŭ cu numele Neuman (Nemenyi) Ambrus, revolverŭ-jurnalistŭ, din partida guvernamentale cu busunarulŭ plinŭ. Cum audimŭ pentru cumpĕrarea alegĕtorilorŭ aduce cam la 20—22 mii fiorinĭ. Corumperile, bĕuturile, mituirile sunt şi vorŭ rĕmâne la ordinea ḑilei mai multŭ ca orĭ şi cândŭ.

Ce ḑiceţĭ voi fratĭ Românĭ alegĕtorĭ la candidatulŭ bănosŭ alŭ guvernului sugrumătorŭ de naţionalităţĭ? Ce ḑicĭ tu opincă pân' acum încă ne compromisă? Ce cugetaţĭ voi preoţĭ şi docinţĭ, cărturarĭ şi advocaţĭ carĭ trebue sĕ fiţĭ lumina cercului şi sĕ staţĭ în fruntea opincei?

Dela voi fraţilorŭ preoţĭ, advocaţĭ şi docinţĭ atêrnă sĕ ne mântuiţĭ de aste plage venite din Egipetulŭ restălmăcitorilorŭ, şi sĕ ne cruţaţĭ de o pată neştérsă. Dela consolidarea şi lucrarea nóstră curagiósă depinde salvarea onórei naţionale. Parola sĕ ne fie unulŭ pentru toţĭ şi toţĭ pentru unulŭ. Sĕ plecămŭ cu micŭ cu mare la urnă măcarŭ sĕ scimŭ că perimŭ; căcĭ a trăí şi a vedé pe jupânulŭ Nimea alesŭ în cerculŭ Cehului e mai multŭ ca mórte trupéscă, e mórte spirituală a Românismului în Selagiu.

Fraţilorŭ! grupaţi-vĕ pe lângă inteliginţa nóstră bravă; puneţĭ umĕrŭ la umĕrŭ. Lăsaţĭ la o parte orĭ şi ce ambiţiune, orĭ şi ce neînţelegere personale; sĕ vĕ însufleţiască pe toţĭ sânta causă română. — O învingere acum, şi amŭ făcutŭ guvernulŭ pe multŭ timpŭ imposibilŭ în cercŭ; luaţĭ esemplulŭ dela străbunii noştri Romanĭ, carĭ cândŭ era periclulŭ mai iminentŭ, atuncĭ erau mai marĭ; pace cu inamiculŭ numai după învingere făceau.... In timpŭ de pace şi linisce nu e lucru mare; sublimŭ şi măreţŭ e a fi Românŭ cândŭ e pericolulŭ la culme. — Nu vĕ temeţĭ, căcĭ îndată ce vrăşmaşulŭ ne vede uniţĭ în cugetŭ şi simţirĭ, puterea lui scade şi descuragiarea cresce; tótă puterea lui stă în neîneţelegerea nóstră. De presentŭ ochii tuturora sunt ţintiţĭ la noi. „Acum orĭ nicì odată se dămŭ doveḑĭ la lume, că 'n aste mânĭ mai carge unŭ sânge de romăuŭ."

O opincă din Selagiu.

Din jurulŭ Gurghiului.

La 4 ale curentei a fostŭ în jurulŭ Reghinului săsescŭ o furtună atâtŭ de violentă, în câtŭ a descoperitŭ şi rĕsturnatŭ case, grajdiurĭ şi a omorîtŭ ómenĭ.

In comuna Ghernesig lucrau ómenii la turnulŭ bisericii ev. reform. şi pe doi maestri, carĭ bâteu şindilĭ în vêrfulŭ turnului, .ia apucatŭ vêntulŭ acolo şi neputêndusĕ coborî în grabă, cu turnŭ cu totŭ au fostŭ aruncaţĭ la pămêntŭ, şi unulŭ la momentŭ a şi muritŭ, eră celuilaltŭ i s'au frântŭ mânile şi picióre le.

Aceştia ambii au fostŭ din Oraşulŭ Reghinulŭ săsescŭ, şi cel-ce a muritŭ a fostŭ Sasŭ, eră celŭ ce a rĕmasŭ în viaţă este Românŭ.

După cum se aude, totŭ aşa s'a întêmplatŭ şi cu vitele, carĭ s'au aflatŭ în munţĭ la păşune, multe au fostŭ schilăvite, şi altele omorite de arborii doborîţĭ de furtună la pămêntŭ.

Amare sunt întêmplările acestea, decâtŭ poporulŭ nostru sĕrmanŭ se mângăe cu aceea, că Dumneḑeu le-au datŭ şi Dumneḑeu le-au luatŭ. Nu se întristéză aşa tare de loviturile sorţii, ca de acelea loviturĭ, — carĭ vinŭ din partea altora, şi trebue sĕ-le sufere pe nedreptŭ.

Cincinatu.

Economia.

Starea semĕnăturilorŭ în România — Tergulŭ de vite din Viena şi Pojunŭ — Tarife de transportŭ pe căile ferate.

Citimŭ în »Economia rurală« de pe luna lui Maiu următórele:

— Mulţămită ploilorŭ venite tocmai la t mp, grânele de tómnă au crescutŭ mai peste totŭ loculŭ cu o vigóre particulară. In unele localităţĭ atâtŭ le-a mersŭ de bine încâtŭ pe la Sântulŭ George proprietarii au fostŭ nevoiţĭ să-le cosescă deóre-ce erau pre marĭ. Afară de împrejurărĭ neprevĕḑute totulŭ ne autoriseză a aşteptá o frumósă recoltă.

Sĕmĕnăturile de primăveră încă stau fórte bine; s'a pututŭ lucrà multŭ şi bine; atâtŭ numai că în unele localităţĭ s'a cam întârḑiatŭ semĕnatulŭ porumbului, şi acésta nu atâtŭ din causa timpului ploiosŭ, ci din vechia deprindere de a sĕmĕna după sântulŭ George şi a întârḑia aprópe până la jumĕtatea lui Maiu.

Celelalte cereale, órzele şi ovĕsurile se înfăţişéză în cele mai bune condiţiunĭ. Informaţiunile ce amŭ primitŭ

FOILETONŬ.

Niţă Guşeilă.

— schiţă de caractere. —

(Fine).

V.

Ḑilele se scurseră una câte una, sĕptĕmânile trecură, venì érna. O érnă gróznică cum nu fusese de multă vreme. Incetŭ, încetŭ se suia în malulŭ Cacovii Niţă Guşĕilă. Cine-lŭ cunoscuse înainte, îşĭ da peste gură şi ḑicea: »dómne feresce« aşa de ruptŭ şi de prăpăditŭ era bietulŭ omŭ. In alte ḑile totdéuna cândŭ venia din cetate era bêtŭ mortŭ; astăḑĭ nu beuse nimicŭ şi părea gânditorŭ. Desŭ de dimineţă întâlnise pe mama-sa, pe bătrâna sa mamă pe carea elŭ o îngrijise câtŭ a fostŭ în stare bună, ér acum rĕmase la o soră a sa şi se vede, că n'o ţînea cum trebue, căcĭ îi cerù lui Guşĕilă 2 creiţarĭ. N'a avutŭ bietulŭ Guşĕilă, căcĭ i-ar fi datŭ, şi multŭ îi părea rĕu. Cum venia elŭ, mai privia din cândŭ în cândŭ înapoi, ca şi cum ar fi uitatŭ ceva de mare preţŭ. Îşĭ adusese aminte de mumă-sa, căcĭ cătră seră căpetase 20 de creiţarĭ şi i-ar fi datŭ şi ei. — Mai călcà unŭ pasŭ şi se oprì. Se afla lângă o cruce într'o respinte. Alăturea sgriburea unŭ căţeluşŭ, şi nişte blĕstămaţĭ de copiii aruncau cu bulgărĭ în elŭ. Căţelulŭ miorlăì odată, dar slabŭ, de mişcatŭ însă nu s'a mişcatŭ, aşa de flămândŭ şi de îngheţatŭ era elŭ. Guşĕilă se uità odată urîtŭ la acei băeţĭ, şi décă băeţii nu s'ar fi căratŭ mai că i-ar fi împroşcatŭ. Guşĕila se apropià de căţelŭ. Căţelulŭ vĕḑêndŭ pe Guşĕilă începù sĕ tremure şi mai tare, întórse niţelŭ capulŭ, cercà sĕ se ridice, dar nu putù. Guşĕilă începù sĕ-lŭ netezéscă băgà apoi mâna în buzunarŭ, scóse o bucată de pâne şi i-o dădù căţelului. — In tîmpulŭ acesta se opriră mai mulţĭ inşĭ în locŭ şi se uitau la scena de faţă. »Aşa-sŭ ómenii beţĭ... li-se nălucescŭ câte ceva" grăì o babă care încă privea la Guşĕilă. Guşĕilă se uità la aceea babă, nu ḑise nemicŭ, ci pornì mai departe, căcĭ mai avea până acasă. Şi cum mergea bietulŭ Guşĕilă, trecù prelângă o cărciumă, îşĭ neteḑì mustăţile şi întrà; se aşeḑà la o mésă, cerù niţelŭ rachiu, îşĭ proptì capulŭ între mânĭ şi stătù astfelŭ multă vreme, nicĭ nu observase, că ia fostŭ adusŭ rachiulŭ. —

Alăturea în altă casă se cinsteu 3 inşĭ, ómenĭ în vêrstă. Ei istoriseu felŭ de felŭ de lucrurĭ cu deosebire din copilăriă. »Îmĭ aducŭ aminte ca acum, cândŭ stricasemŭ unŭ cuibŭ de rundunică cu 5 puişorĭ..... parcă vĕdŭ cum stau josŭ puişorii golaşĭ, parcă audŭ cum sburau în cóce şi în colo rêndunelele şi cum ţipau cerândŭ ajutorŭ.« — „Ei dómne ce-sŭ băeţii« ḑise altulŭ dândŭ din capŭ şi începù şi elŭ sĕ istoriséscă, de cândŭ s'a însuratŭ. —

Guşeilă era gânditorŭ. Nu i-ar fi plăcutŭ sĕ fie cu nimenea în vorbă. In cele din urmă vĕḑêndŭ rachiulŭ dinaintea sa, luà sticla beù odată, şi uitându-se într'o parte şĭ într'alta, parcă se ruşina de sine, căcĭ îi venea se plângă şi era bărbatŭ. Îşĭ aduse aminte de copii. — Până acuma nicĭodată nu gândise în felulŭ acesta la ei, căcĭ ticăloşia de rachiu nu-i dase răgazŭ sĕ mai gândéscă la astfelŭ de lucrurĭ. — »Mai dă unŭ fĕrtalŭ de rachiu« grăì Guşĕilă cătră cărciumarŭ şi în aceste vorbe sĕ vedea tótă amărâciunea sa. »Nu mai beu« grăì elŭ din nou, sĕ sculà, plătì şi pornì a merge. Cándŭ eşì din uşă, vĕḑu că-lŭ asteptă căţĕlulŭ, pe care-lŭ hrănise cu ceva mai înainte. — Sta bietulŭ şi deşi era sgriburitŭ, da din códă, parcă nu mai era elŭ. Guşĕilă se uità la căţelŭ şi în aceea clipă tótă fericirea unei familii, care aşteptă sĕ vină tata, i-se înfăţişà inimei sale, şi luândŭ căţelulŭ în braţe pornì acasă.

Era resolutŭ Guşĕilă, cu tóte acestea sĕ sîmţia fórte iritatŭ, şi cu câtŭ sĕ apropia mai multŭ de casă cu atâtŭ tremurulŭ îlŭ apucá mai tare. Incă 2 paşĭ mai avea până la pórtă. Se oprì, pentru unŭ momentŭ puse josŭ căţelulŭ, se sterse pe frunte, căcĭ îlŭ apucase sudorile. Luà din nou căţelulŭ în braţe şi cu paşĭ apăsaţĭ întrà în curte. I-se părea tóte lucrurile schimbate. Nevasta-sa nu-i eşise înainte, — ea era bolnavă. »Bună séra" ḑise Guşĕilă de totŭ veselŭ întrândŭ în casă, »ce mai faceţĭ« adause elŭ şi privea cu mare bucuriă împrejurulŭ sĕu,

din diferite localităţĭ ne încredinţéză, că mai în tótă ţéra starea sĕmĕnăturilorŭ este înfloritóre. Din podgorii iarăşĭ avemŭ scire, că viile promitŭ o recoltă abundantă.

In resumatŭ anulŭ agricolŭ se înfăţişéză în condiţiunĭ destulŭ de îmbucurătóre. Ceea ce preocupă pe mulţĭ este, că nu se potŭ desface productele; că magaziile stau pline cu cereale din anulŭ trecutŭ şi mai nimenĭ nu întrébă de dênsele. Aşa este; grânele nu se cerŭ, deóre-ce nu se simte lipsă nicăirĭ şi tóte ţĕrile exportătóre de cereale au reserve marĭ. O crisă analogă esistă şi în Rusia, care dispune de cătăţimĭ fórte marĭ de grâne. Nu avemŭ ce face, trebue să ne supunemŭ situaţiunii.

Se mai plângŭ încă şi cu dreptŭ cuvêntŭ proprietarii de vii: vinurile nu sunt căutate, şi se oferă preţurĭ atâtŭ de micĭ încâtŭ d'abia s'ar scóte cheltuelile. Acĭ causa nu este atâtŭ abundanţa recoltei din anulŭ trecutŭ, este concurenţa fără mĕsură ce ne facŭ vinurile de provenienţă ungară. Ţéra nóstră a devenitŭ astădĭ o piaţă pentru vinurile unguresci, deóre-ce cu minima taxă de 5°/₀ vinurile mai comune potŭ concura pe pieţele nóstre. Afară de acésta, fapte petrecute mai anii trecuţĭ atâtŭ aici în ţéră câtŭ şi în Elveţia ne autorisézŭ a crede, că multe din vinurile ce ni se trimitŭ sunt fabricate, falsificate, deórece nu se póte admite, ca vinurĭ vechĭ aduse din depărtare, plătindŭ vamă şi accisŭ, sĕ fie oferite cu 4 lei vadra.

Se mai vorbesce prin lume, că chiar în Bucurescĭ ar fi existândŭ o fabrică de vinurĭ artificiale, înfundată nu sciu în care pivniţă de prin malurile despre Spirea. Lucru se póte, deóre-ce recetele de falsificare sunt cunoscute: apă 90 la₀/⁰; spirtŭ de grâne 10 la₀/⁰, ceva văpselĭ roşii, galbinĭ, niscarĭ-va mirosurĭ şi vinulŭ este gata.

In interesulŭ producĕtorilorŭ şi alŭ consumătorilorŭ ar fi de doritŭ, ca poliţia sanitară sĕ se facă cu mai multă rigóre; ca diferitele bĕuturĭ sĕ fiĕ visitate şi controlate, falsificatorii pedepsiţĭ cu asprime.

— La Viena există unulŭ din cele mai marĭ tĕrgurĭ de vite din Europa. Boii îngrăşaţĭ în Moldova acolo se desfăcéu şi se mai desfacŭ căndŭ le permite trecerea peste graniţă. Ungurii geloşĭ de prosperitatea acestei pieţe au înfiinţatŭ şi dênşii de curêndŭ unŭ asemenea tĕrgŭ la Presburgŭ. Este lesne de înţelesŭ, că acéstă faptă a înfuriatŭ pe Vienezĭ, de órece vĕdŭ, că ţéra surorĕ caută a se desface de tóte legăturile, sĕ se emancipeze în tóte direcţiunile. Nu avemŭ nimica de ḑisŭ, căcĭ fiecare este stăpânŭ a face în ţéra sa aceia ce voiesce, pe câtŭ timpŭ nu vatămă pe alţii. Din contra ne folosimŭ de esemplulŭ Ungurilorŭ, şi ne întrebămŭ: pentru ce óre nu înfiinţămŭ şi noi tĕrgurĭ analoge? De ce aceia ce este cu putinţă în Ungaria, nu ar fi cu putinţă şi la noi? Ni se va ḑice, că cine va veni să ne cumpere vitele orĭ alte producte. Vomŭ rĕspunde, că va veni acei, carĭ au trebuinţă. După cum amŭ mai arĕtatŭ cu altă ocasiune neguţătorii se ducŭ până şi în centrulŭ Africei după marfă şi nu vĕdŭ pentruce nu ar veni la noi. Pretestulŭ este copilărescŭ şi denotă apatia şi nepriceperea nóstră în ale afacerilorŭ.

— O cestiune de mare însemnătate este la ordinea ḑilei: reformarea tarifelorŭ pentru transportulŭ pe căile ferate. Agricultura este cu deosebire interesată în acéstă cestiune, pentrucă transporturile cele mai marĭ, ce se facŭ în ţéră sunt productele pămêntului. Intrebarea este: care trebue sĕ fie norma nóstră în materia de tarife de transportŭ? După mine unulŭ rĕspunsulŭ este: Eftinătatea. Cu tarife eftine nu numai că se înlesnesce agricultura şi alte producţiunĭ, dară chiar căile ferate vorŭ raportă mai multŭ. Astădĭ din causa scumpĕtăţei transportului, mulţĭ agricultorĭ preferă sĕ ducă grânele şi vinurile cu carăle. Şi cu tóte acestea se pare, că sunt persóne, carĭ credŭ că reducerea tarifelorŭ n'ar influenţă asupra sporirii transporturilorŭ. Esperienţa a doveditŭ în diferite staturĭ, că reducerea tarifelorŭ pentru scrisorĭ, pentru telegrame, pentru căi ferate au sporitŭ veniturile. Ceea ce s'a întêmplatŭ airea, se va întêmpla şi la noi. Deosebitŭ de acésta nu trebue să perdemŭ din vedere, că drumurile de ferŭ fiindŭ unŭ serviciu publicŭ, aparţinêndŭ statului, trebue sĕ fie organisate în aşa modŭ, ca sĕ aducă câtŭ se póte mai multe înlesnirĭ publicului. În asemenea materiă nu trebue să ne concentrămŭ privirile numai la sporirea veniturilorŭ căilorŭ ferate; trebue sĕ vedemŭ mai departe, să nu scăpămŭ din vedere legăturile ce există între mijlócele de transportŭ şi economia generală a ţĕrei. Căndŭ se facŭ şosele şi podurĭ peste apă, scopulŭ este de a înlesni circulaţia grătuită. Este adevĕratŭ, că contribuabilii plătescŭ imposite pentru căile de comunicaţiune, însĕ în schimbŭ ţéra se bucură de înlesnirea transporturilorŭ. Negreşitŭ că, dacă nu se potŭ organisá căile ferate în aşa modŭ în câtŭ serviciulŭ sĕ fie grătuitŭ, totuşĭ tarifele se potŭ întocmi nu în scopŭ de a spori câtŭ mai multŭ veniturile bugetare, ci mai cu sémă pentru a acoperi cheltuelile de esploatare, şi amortisarea capitalului întrebuinţatŭ pentru construcţiune.

Orĭ cum ar fi, nu propunemŭ mĕsurĭ esceptionale; ne mărginimŭ a cere, ca şi în acésta să imitămŭ pe cei mai cu esperienţă, pentru-ca nu urcândŭ tarifele mai susŭ decâtŭ vecinii noştri să lovimŭ fără voea nóstră în interesele producĕtorilorŭ românĭ.

Mişcarea populaţiunii în România în 1881.

Oficiulŭ centralŭ de statistică din Bucurescĭ a publicatŭ în ḑilele aceste o broşură întitulată Mişcarea populaţiunii din România pe anulŭ 1881.

Broşura oficială începe cu căsătoriile. In anulŭ 1881 au fostŭ în ţéra întrégă 42,067 căsătorii, din care 5,627 pentru populaţiunea urbană şi 36,440 pentru cea rurală.

Faţă cu anulŭ precedentŭ e o diferinţă în plus pentru 1881 de 2,325 căsătorii. După epoce, luna Martie (224) şi Aprilie (564) sunt cele în care se facŭ cele mai puţine căsătorii, ear Ianuarie (10,618) şi Februarie (12,870) cele mai multe, socotite în întréga ţéră.

Etatea cea mai obicinuită, în care se contractéză căsătoriele pentru bărbaţĭ e între 18—35 anĭ, şi anume pentru populatia rurală dela 18—25 anĭ şi pentru cea urbană dela 25—35 anĭ, ear pentru femei în întrégă ţéra etatea ordinară a căsătoriei e între 18 şi 25 anĭ. Gu tóte aceste pentru populaţiunea rurală se găsescŭ şi 79 căsătorii de bărbaţĭ mai micĭ de 18 ani, ér pentru cea urbană nicĭ una, de asemenea au fostŭ căsătorii de femei dela 18 anĭ în josŭ şi chiar mai micĭ de 15 anĭ De aceste din urmă au fostŭ 39, din care 4 la oraşe (tóte în Tĕrgovişte) şi 35 la sate. E de notatŭ încă, că în oraşe nicĭ o femee nu s'a declaratŭ cu ocasia căsătoriei mai mare de 60 anĭ, pe căndŭ în sate în cursulŭ anului 1881 au fostŭ 9 de acestŭ felŭ.

Datele relative la instrucţiunea căsătoriţilorŭ sunt fórte intristătóre. Astfelŭ din bărbaţii însuraţĭ în oraşe în 1881, 3,301 au sciutŭ a iscăli, şi 2,326 nu; ér din femei 1,959 au iscălitŭ singure şi 3,668 nu. Câtŭ despre sate disproporţia e şi mai isbitóre: numai 5,179 bărbaţĭ au iscălitŭ singuri şi 31,261 prin punere de degetŭ, ér dintre femei numai 1,187 au fostŭ cu carte ér 45,253 fără nicĭ o cunoscinţă.

Venimŭ acum la nasceri. In totŭ anulŭ 1881 pentru întréga ţérŭ au fostŭ 192,004 nascerĭ, din cari 31,180 pentru oraşe şi 160,824 pentru sate. Faţă cu numĕrulŭ morţilorŭ, care e de 123,824, avemŭ dar unŭ escedentŭ de născuţĭ de 68,614. Comparatŭ cu anulŭ anteriorŭ, anulŭ 1881 este şi în nascerĭ, ca şi în căsătorii, mai bogatŭ decâtŭ celŭ dintâiŭ, care a avutŭ numai 171,614 nascerĭ şi cu unŭ escedentŭ asupra morţilorŭ abia de 8,014.

După sexŭ, dintre născuţĭ suut: 100,364 băeţĭ şi 91,640 fete. Copii legitimi în întrégă ţéra sunt 182,506 ér restulŭ de 8,946 copii naturali, din cari 3,204 pentru oraşe şi 5,742 pentru sate. Oraşele dau dar comparativŭ mult mai mulţĭ copii naturali (1,204 pentru 27,466 legitimĭ) de câtŭ satele (5,742 la 155,040 legitimĭ). Cangrena concubinagiului se lăţesce cumplitŭ. Şi de aceea numĕrulŭ copiilorŭ naturali în România merge crescêndŭ în fiecare anŭ. Astfelŭ, pe căndŭ la 1876 erau numai 6,281 copii naturali, 1881 sunt 8,946.

Copii găsiţĭ în 1881 au fostŭ 552, dtn cari 286 băeţĭ şi 266 fete. Din acestŭ numĕrŭ, Iaşii sunt trecuţĭ cu 333 copii găsiţĭ, pe căndŭ Bucurescii numai cu 55.

Nascerile gemene au fostŭ în 1881 de 1,943, cu 2,023 băeţĭ şi 1,863 fete; ér nascerile întreite de 33, cu 54 băeţĭ şi 46 fete.

După religiă, proporţia nascerilorŭ stă astfelŭ: 176,479 ortodoxĭ, 3,828 catolici, 491 protestanţĭ, 176 armenĭ, 207 lipovenĭ, 1,650 mohamedanĭ şi 9,178 israeliţĭ.

Morţii au fostŭ îu 1881, 123,390, din cari 66,107 bărbaţĭ şi 57,283 femei. Dintre aceştia 25,097 au fostŭ în oraşe şi 99,293 în sate.

Comparândŭ cu nascerile, moralitatea în oraşe e multŭ mai frecuentă de câtŭ în sate: în oraşe, la 31,180 nascerĭ, corespundŭ 25,087 morţĭ, pe căndŭ în sate la 160,824 născuţĭ sunt numai 88,293 morţĭ.

După categorii, morţii suntŭ: 77,919 necăsătoriţĭ. 31,466 căsătoriţĭ, 14,005 vĕduvĭ: apoi 113,270 ortodoxĭ, 3,068 catolicĭ, 308 protestanţĭ, 142 armenĭ, 182 lipovenĭ, 1,520 mahomedanĭ, 3,859 israeliţĭ etc.

Mortalitatea e mai désă lă copii, si anume la două epoce: până la trei lunĭ de la nascere (20,379) şi între 1—5 anĭ, căndŭ ajunge maximulŭ de 20,319. Dela 10 anĭ încolo moralitatea variază aprópe aceiaşĭ mezie.

Născuţĭ morţĭ în 1881 au fostŭ 1,930, din cari 1689 legitimĭ, 222 naturali şi 19 găsiţĭ morţĭ. **Posta.**

Notiţe bibliografice.

Hermanŭ şi Dorotea, traducţiune liberă din W. de Göthe de Constantinŭ Moriu. Editura »Cancelariei Negruţŭ.« Gherla, impr. »Aurora‹ 1884. — O broşură de 83 pag. dedicată părintelui Michailŭ Drancinschi, esarchŭ episcopŭ şi spiritualŭ la seminariulŭ clericalŭ din Cernăuţĭ.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu „Cloşca cu puii ei de aurŭ," studiu archeologicŭ de Dionisiu O. Olinescu Editura „Cancelariei Negruţŭ." Gherla, impr. „Aurora." 1884. — Od broşură de 38 pag.

Recomandămŭ aceste scrierĭ atenţiunei onor. publicŭ cetitorŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Leica Vuţa, deşi bolnavă, se ridică dreptŭ în picióre, se uită la bărbatu-sĕu şi nu ḑise nimicŭ. De multŭ nu-lŭ auḑise dândŭ ‚bună séra‹ şi asta-i venise cam curiosŭ. Căndŭ vĕḑu pe bărbatu-sĕu cu căţelulŭ în braţe şi veselŭ atâtŭ de tare nu şcia, ce sĕ ḑică. »Da ce se facemŭ cu căţelulŭ tĕu, ce se-i mai dămŭ şi lui de mâncare‹ grăi leica Vuţa şi sta nesciindŭ, ce se crédă.

»Mâne mĕ apucŭ de lucru,« grăi Guşeila punêndŭ josŭ căţĕluşŭ. »Georghiţa‹ se adresă elŭ cătră copilulŭ celŭ mai mare »mâne te dau la meseşugŭ‹ . . . . ‚da ce‹ continuă elŭ »cum sĕ fie ruşine sĕ lucru cu ḑiua, şi cum sĕ fie ruşine sĕ-mĭ dau copilulŭ la meseşugŭ?‹ — Leica Vuţa se uită lungŭ la bărbatu-sĕu şi nu scia de capulŭ ei; »sĕ fi nebunitŭ‹ îşĭ gândi ea »nu sĕ póte, căcĭ vorbeşce, cum se cade.« Şi cum auḑise cele spuse de Guşĕilă i-se părea, că e unŭ visŭ, se aşĕḑă érăşĭ pe laviţă şi privia neclintitŭ la căţĕluşŭ, care se împretinise cu băeţii. Guşĕilă se apropiă de laviţă, se uită la nevastă-sa, o apucă de mână, o privĭ dreptŭ în ochĭ şi ḑise: ‚da . . da mâne m'apucŭ de lucru.‹

* *
*

Era o primăveră frumósă, pe cóste încolţise érba şi icĭ colea se vedéu meluşei şi oiţe la păşune. Era în anulŭ 1882.

Intr'o Dumineca după prânḑŭ sta leica Vuţa pe o laviţă în curte şi se uită la cânele lorŭ ce se afla în lanţŭ şi îşĭ gândi momentulŭ, căndŭ bărbatu-sĕu s'a holărîtŭ să muncéscă. Niţă Guşeilă plesnia dintr'unŭ bicĭŭ (ce şi-lŭ cumpĕrase numai aşa), căruia numai atuncĭ îi pusese plésnă la sfîrcŭ, şi cum plesnea, elŭ gândea la trecutŭ şi faţa lui veselă, veselă rĕmase, căcĭ acum mulţămită lui D-ḑeu avea cu ce sĕ trăiască. Guşeilă se simţea în starea lui de totŭ bine cu tóte că n'avea averea de odinioră. Lucra în cóce şi în colo, şi se bucura în mijloculŭ familiei. — Pe căndŭ stau ei astfelŭ iată că intră în curte Ghiţă Şoricĭŭ, şi după ce dădu »bună vremea« se aşeḑă pe laviţă lângă leica Vuţa. Elŭ privia cu dragŭ la nisce scaune şi mese făcute de feciorulŭ lui Guşeilă, şi cum privia, părea de totŭ adêncitŭ. ‚Nene Niţă‹ ḑise elŭ cătră Guşeilă sĕ aducemŭ o cofă de vinŭ sĕ ne cinstimŭ la ḑiua de adĭ, căcĭ mĕ simtŭ bine. Nicĭ n'apucă sĕ gate vorba şi Guşeilă a fostŭ învoitŭ, — era obicinuitŭ elŭ cu beutura.

»Sĕ bemŭ, nene Niţă!« continuă Şoriciu, căcĭ amŭ cu D-ta o vorbă. . . . . dar scii — vorbă.

»Şi ce vorbă sĕ fie aceea?« grăi Guşeilă şi se uită la nevasta-sa.

»O vorbă‹ repetă Şoricĭŭ ‚scii . . . numai una‹. D-ta ai feciorŭ mare, eu n'amŭ nicĭ unŭ copilŭ, dar amŭ avere. Avere ca avere, căcĭ la ce îmĭ folosesce; dar veḑĭ cum amŭ rĕmasŭ vĕduvŭ amŭ lipsă de îngrijire şi amŭ o nepoţică, pe care aşŭ vrea s'o aducŭ la mine.

— ‚Scii ce amŭ gânditŭ eu?‹ grăi Şoricĭŭ proptindu-şĭ cótele pe genunchi şi privindŭ în pămêntŭ, »amŭ gânditŭ ca ficiorulŭ D-tale, căndŭ va vrea sĕ se însóre să ia pe nepóta mea de nevastă.«

Guşeilă se uită la nevasta-sa, şi fără sĕ stea multŭ la îndoială s'a dusŭ lângă Şoricĭŭ i-a strînsŭ mâna şi a ḑisŭ din totŭ sufletulŭ »fie«. — »Fie« a ḑisŭ şi leica Vuţa şi trĕba a fostŭ gata.

— »Aşa veḑĭ . . . . aşa se făcéu căsătoriile în vremea veche . . . . după obiceiulŭ bătrênescŭ şi erau bune acele vremĭ‹ grăi Ghiţă Şoricĭŭ închinândŭ cu plosca în sănătatea celorŭ de faţă. — Elŭ era veselŭ de totŭ.

‚Dacă-i vorba de vremile cele vechĭ sĕ-ţĭ vorbescă eu, că eu sunt mai băsrânŭ decâtŭ D-ta‹ ḑise Niţă Guşeilă luândŭ plosca. ‚Căndŭ mĭ aducŭ aminte de cele ce'm spunea biata mamă, D-ḑeu s'o erte, (căcĭ murise) 'mĭ vine cu jale; aşa era în vremea veche, cum spui D-ta, şi era bine căcĭ erau mai multe case fericite şi mai puţine despărţenii.‹

Braşovŭ Octombre 1883.

I. C. Frunză.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 11 Iunie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.60
Rentă de aurŭ 4%	91.70
Rentă de hârtiă 5%	88.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	193.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.70
Bonurĭ rurale ungare	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.20
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.20
Renta de hărtiă austriacă	80.45
Renta de arg. austr.	81.30
Renta de aurŭ austr.	101.90
Losurile din 1860	135.25
Acţiunile băncei austro-ungare	858.—
Act. băncei de creditŭ ung.	306.75
Act. băncei de creditŭ austr.	305.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.76
Napoleon-d'orĭ	9.67$^{1}/_{2}$
Mărcĭ 100 împ. germ.	59.55
Londra 10 Livres sterlinge	122.10

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 27 Maiŭ st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump. 94$^{1}/_{2}$	vĕnd. 95$^{1}/_{4}$
Renta rom. amort. (5%)	» 99	, 95$^{1}/_{8}$
» convert. (6%)	» 98$^{1}/_{2}$	» 100$^{3}/_{4}$
Împr. oraş. Buc. (20 l.)	» 32	» 34
Credit fonc. rural (7%)	» 102$^{1}/_{4}$	, 106
» „ „ (5%)	„ 92$^{1}/_{2}$	„ 93$^{3}/_{4}$
» » urban (7%)	» 103$^{1}/_{2}$	, 104$^{1}/_{2}$
» » , (6%)	» 99$^{1}/_{3}$	» 100
» , » (5%)	» 90.$^{5}/_{8}$	» 91
Banca naţională a României	, 1432.	, ——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	, 331.	, —
« » » Naţională	, 239.	» —
Aurŭ	, 3.64%	, —.—
Bancnote austriace contra aurŭ	, 2.07.	, 2.09

Cursulŭ pieţei Braşovŭ
din 12 Iunie st. n. 1884.

Bancnote româneseĭ	Cump. 9.32$^{1}/_{2}$	Vĕnd. 9.34
Argint românesc	» 9.24	» 9.28
Napoleon-d'orĭ	» 9.65	» 9.67
Lire turcescĭ	» 10.90	» 10.98
Imperialĭ	» 9.90	» 9.96
Galbenĭ	» 5.62	» 5.66
Scrisurile fonc. »Albina«	» 100.50	» 101.50
Discontulŭ »	7—10 % pe anŭ.	

Numere complete din „Gazetă„ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Societate de assigurare pe acţii franceso-maghiară.

Capitalŭ de acţiunĭ 8 milióne fiorinĭ în aurŭ. (Fondată în anulŭ 1879.)

DARE DE SÉMĂ PRE 31 DFCEMBRE 1883.

Capitalŭ de acţiunĭ vĕrsatŭ în aurŭ	fl. 4,000.000.—
Fondulŭ de reservă pentru agio	» 764.907.52
» « » de dispositiă şi profitŭ	» 438.791.25
, » » pentru diferenţa de cursŭ	» 77.681.20
» premielorŭ pentru branşele clementare	» 1,006.082.98
» , , » asigurărilorŭ pe viéţă	» 789.675.86
Poliţe de premii în portofelŭ	» 3,605.325.14

EFECTE:

a) fl. 234.000	priorităţĭ d'ale căliĭ fer. ung. nordost. în aurŭ	à 123.—	fl. 287.820.—	
b) » 155.400	, » , , » de vestŭ I em.	» 95.75	» 148.795.50	
c) » 196.000	» , » » » II em.	» 96.—	» 188.160.—	
d) » 179.600	» » , » galiţiane I em.	» 94.70	, 170.081.20	
e) » 17.400	» , » , » II em.	» 93.50	» 16.269.—	
f) , 80.000	Rentĕ austr. de hârtiă 5%	» 93.80	» 75.040.—	
g) » 35.000	Rentă de aurŭ, ungară 6%	» 121.—	» 42.350.—	
h) » 25.000	» » » » 4%	» 88.70	» 22.175.—	
i) » 29.200	Scrisurĭ fonc. d'ale inst. fonc. ung. 5$^{1}/_{2}$	, 101.50	» 29.638.—	
k) » 23.000	» , » » » 5%	» 100.30	, 23.069.—	
l) » 10.000	Imprumutulŭ cetăţii Pesta 6%	» 105.25	» 10.525.—	
m) » 10.000	» » » 5%	» 96.75	» 9.675.—	
87	piese acţii calea ferată Tissa	» 250.—	» 21.750.—	
Acţii dela diverse societăţĭ de asigurare			1,587.805.—	

Efectele pentru branşa asigurării pe viéţă:

a) fl. 50.000	scrisurĭ fonc. ale inst. de cred. fonc. pentru proprietarii micĭ 5$^{1}/_{2}$%	à 100 —	fl. 50.000.—	
b) , 6.000	Rentă de hârtiă austriacă 4%	, 79.05	» 4.743.—	
c) » 1.500	, » , » 5%	, 93.80	» 1.407.—	
d) » 1.000	» » ungară 5%	» 85.80	» 858.—	
e) » 7.000	» , aurŭ » 4%	» 88.70	» 6.209.—	
f) » 112.000	Priorităţĭ Alföld-Fiume I em.	» 98.—	» 109.760.—	
g) » 21.000	Scrisurĭ fonc. d'ale băncii austro-ung. 5%	, 101.10	» 21.231.—	
h) » 6.000	» , , , comerciale ung. de Pesta 5%	» 99.—	» 59.400.—	
Interese şi dividende cu 31 Dec.			» 17.986.55	fl. 2,904.747,25

Avansurĭ pe efecte	fl. 36.687.81
Capitale plasate la băncĭ	» 385.008.02
Poliţe şi portfoiu	» 175.107.21
Realităţile societăţii în B.-pesta şi Viena	» 1,523.910.69
Acţii	, 150.000.—
Numĕrariŭ la centrală şi pe la agenturĭ	» 63.320.22

Venitele premielorŭ facŭ:

	pro 1880	pro 1881	pro 1882	pro 1883	
Pentru asigurările contra focului	fl. 1,294.729.87	2,188.891.70	3,079.187.29	3.474.543.85	= fl. 10,037.352.81
» » de transportŭ	, 392.120.73	1,387.290.63	2,260.914.--	1,494.335.98	= » 5,534.661.34
» » contra grindinei	» 543.337.91	815.055.32	769.411.27	573.570.40	= » 2,701.374.90
				La olaltă	fl. 18,273.388.05

Despăgubirile plătite facŭ:

	pro 1880	pro 1881	pro 1882	pro 1883	
Pentru asigurările contra focului	fl. 698.884.91	2,227.247.02	2,143.719.14	2,188.410.45	= » 7,258.261.52
» » de transportŭ	, 135.736.70	669.183.38	1,577.186.59	1,165.657.81	= » 4,247.764.58
» » contra grindinei	» 666.840.82	573.201.45	590.394.52	499.322.18	= , 2,329.658.97
				La olaltă	fl. 13,835.680.57

Pentru pagubĭ pendente s'au reservatŭ	fl. 511.054.83
Venitulŭ realităţilorŭ, interesele după efecte şi depunerĭ etc. facŭ	» 250.278.10
Asigurările pe viéţă încheiă cu unŭ capitalŭ de asig. de	» 16,025.681.—
şi cu o premiă anuală de	» 538.258.30
In branşa assig. pe viéţă s'au plătitŭ	» 52.679.32
ér pentru pagubĭ pendente s'au reservatŭ	» 32.100.—
Profitulŭ an. 1883 este	» **344.983.36**
din acesta s'au plătitŭ dividenda acţionarilorŭ de 5.6% cu	» **268.800.—**

PROCSIMELE TRAGERI.

Tragerea dela 16 Iunie.
Promese
Losurĭ Creditulŭ-fonciarŭ à fl. 1.50
Câştigulŭ principalŭ fl. 50.000 etc.

Tragerea dela 26 Iunie.
Losurĭ de statŭ à 2 fl. Câştigulŭ principalŭ 60,000, 20,000. 10,000, fl. v. a. 12,225 câştigurĭ în sumă de fl. 205,400.

Losurĭ crucea roşiă maghiară,
Tragerea la 1 Iulie, 1 losŭ costă fl. 7.50. Câştigulŭ principalŭ 50,000, 5000, 3 à 1000, 10 à 500, 25 à 100, 50 à fl. 50, 52 à fl. 25 şi 600 à fl. 6. Câştigurile sunt scutite de tacse.

Losurĭ crucea roşiă austriacă.
1 losŭ costă fl. 13.50. Câştigulŭ principalŭ fl. 100,000. 3 tragerĭ pe anŭ. Celŭ mai micŭ câştigŭ e dela 12 pănă la 20 fl. Se găsescŭ de vêndare la casa de schimbŭ a lui

Friedericŭ Orendi. Braşovŭ piaţa teatrului.

Tipografia Alexi Braşovŭ.

pe cum se vorbia și atuncĭ, mai alesŭ lipsa de soliditate a întreprinḑĕtorului, și lipsa capitalului necesarŭ a zădărnicitŭ tótă trėba.

Incă pe timpulŭ pertractărilorŭ acestei cestiunĭ direcțiunea domeniului episcopescŭ beiușanŭ, punĕndu-se în atingere cu D-lŭ L. Tolnay, directorulŭ căilorŭ ferate ungare a resultatŭ, că d. Tolnay, ca proprietariulŭ acelorŭ sate de lângă Ceica, decĭ ca interesatŭ, a efeptuitŭ cu spesele sale, mĕsurărĭ preparative pentru o cale ferată vecinală, cu începere dela Oradea, trecĕndŭ prin Beiușiu până la Văscău.

Lungimea acestei călĭ este proiectată pe 104 chilometrii și anume.

I. De sub Oradea mare până la comuna Copăcenĭ, 44 Kilom. sėu 6 mile. Spesele sunt proiectate pe unŭ Kilom- cu 17,480 fl. sėu 132,605 fl. pe milŭ, decĭ spesele acestei lini cu 784,340 fl.

II. Dela Copăcenĭ pànă la Beiușŭ 24:320 Kilom. (3:206 mile) spesele pentru unŭ Kilom 20,178 fl. sėu 153, 066 fl. pe milŭ, deci acéstă linià ar costa 490,742 fl.

III. Dela Beiușŭ până la Vascău 24 Kilom. (3 mile) Spesele unui Kilom. 19,317 fl. (pentru milŭ 148.830) deci suma acestei linii 482,941 fl.

IV. O linià laterală dela Copăcenĭ spre Dobrescĭ în întindere de 10.3 Kil. (1$^1/_2$ milŭ, pentru unŭ Kil. spese 16,793 fl. pentru unŭ milŭ 127,392 fl., pentru acéstă linià spesele 172,969 fl. va sĕ ḑică suma totală 1,930,992 fl. adecă o sumă aprópe de douĕ milióne de fior.

După esecutarea acestui operatŭ de proiectŭ, s'a făcutŭ consemnarea teritorului interesatŭ prin acéstă cale ferată, și a comunelorŭ esistente pe acestŭ teritorŭ (în depărtare de douĕ milurĭ dela linia ferată) totŭ de odată din cartea funduară s'a făcutŭ și statistica averilorŭ imobile, atâtŭ pentru comune, câtŭ și pentru proprietarii particularĭ, ca mai târḑiu stabilindu-se o cheie sĕ se scrie; cine câtŭ are de a contribuí la spesele construcțiunei drumului? (cam 2 fl. după unŭ jugĕrŭ).

Fiindŭ aceste preparative sĕvêrșite în primăvéra anului 1882 s'au conchiămatŭ tóte comunele și toțĭ proprietarii interestațĭ la o întrunire în Beiușŭ. In acéstă întrunire s'a recunoscutŭ în unanimitate necesitatea construcțiunei drumului feratŭ și participarea celorŭ presențĭ la spesele recerute; apoi s'a alesŭ unŭ comitetŭ executivŭ pentru afacerile ulteriorĭ.

Acestŭ comitetŭ a eliberatŭ liste de subscripțiunĭ și a subscrisŭ ómenĭ de încredere pentru adunarea subscrișilorŭ și mai alesŭ capacitarea comunelorŭ, carĭ au contribuitŭ cam fără voie și cu sume neconsiderabile.

Intre acestea fucĕndu-se nouĕ mișcărĭ pentru o cale ferată vecinală și în părțile apusene ale comitatului, acesta într'o congregațiune a sa a decisŭ »ca pentru scopulŭ construirei căilorŭ ferate pe teritorulŭ comitatului sĕ împrumute în sarcina fondului lucrărilorŭ publice unŭ milionŭ și din acéstă sumă sĕ dea ținuturilorŭ apusene 700,000 fl. éră ținuturilorŭ beiușene, și respective consorțiului căilorŭ ferate Oradea-Beiușŭ-Vascău 300,000 fl. Ce e dreptŭ acésta proporțiune de împărțire n'a fostŭ frățéscă, dar consorțiulŭ din mai multe privințe, și pentru ca lucrulŭ sĕ nu se prelungéscă, a primit-o cu plăcere.

Sumele mai considerabile subscrise de particularĭ suntŭ următórele:

Comitatulŭ	300.000
Episcopulŭ catol. de ritulŭ latinŭ din Oradea . .	125.000
Episcopulŭ românŭ gr. cat. din Oradea . . .	100.000
Capitululŭ rom. cat. oradanŭ	25.000
Orașulŭ Beiușŭ	14.000
D-nulŭ Lud. Tolnay	6.000
Minisirulŭ agriculturei pentru erariu respective Dobrescĭ	150.000
Ministrulŭ comunicațiunei	200.000
	920.000
Nai multe comune și particularĭ cam până la .	40.000
Suma . . .	960.000

Se speră, că după ce interesații (consorțiulŭ) se vorŭ constituí în societate, se vorŭ mai subscrie prin acționarii particularĭ 40,000 fl. și esmodŭ va fi subscrisŭ unŭ milionŭ.

Mai sunt perspective, că societatea va căpĕta dela fabricanțĭ, și mai cu sémă de la fabrica statului, șinele, locomobilele și vagónele etc. pe așteptare de 10 anĭ, în valóre de 600,000 fr. care sumă s'ar plătí din venitele drumului de ferŭ; prin urmare ar mai fi lipsă de contractarea unui împrumutŭ de 400,000 fl. servindŭ ca ipotecă materialulŭ și requisitele drumului.

Consiliulŭ de ministri în luna trecută a încuviințatŭ sumele oferite de ministeriulŭ agriculturei și alŭ comunicațiunei, a aprobatŭ realisarea construcțiunei, iară Maiestatea Sa regele a sancționatu-o.

Liberarea concesiunei e condiționată de la depunerea cauțiunei în suma de 50,000 fl.

In urmarea acestora, consorțiulŭ e conchematŭ pe 17 ale lunei curente la Oradea mare, în scopŭ de a se constituí societatea, în înțelesulŭ legei comerciale, și apoi se va începe construcțiunea, care trebue sĕ se fineze în terminŭ de doi anĭ, căcĭ și comitatulŭ în acésta condițiune a oferitŭ subvențiunea mai susŭ arătată, fără ca sĕ pretindă pentru ea acțiunĭ; precum nicĭ ministr. comunicațiunei, căcĭ societatea va face transportulŭ postalŭ, și estmodŭ societatea va ave 500,000 fl. după carĭ nu va da nicĭ acțiunĭ, nicĭ dividende, iară cei lalțĭ subsciitorĭ vorŭ primi acțiunĭ; obligațiunĭ cu prioritate nu se vorŭ emite.

Cu modulŭ acesta trei cercurĭ administrative Ceica. Beiușiulŭ, și Cohulŭ (Vascău), cu poporațiune în maioritate absolută română, preste doi ani vorŭ ave cale ferată. Și acestŭ resultatŭ este de a se mulțămi stăruințelorŭ Domnului Lud. Tolnay, directorele căilorŭ ferate ale statutului. Fără intervenirea, și conducerea dėnsului realisarea acestei căi ferate numai bunulŭ D-ḑeu scie până cândŭ s'arŭ fi trăgănitŭ.

Domnulŭ Ios. Br. Döry, comitele supremŭ, carele a primitŭ sarcina presidiului în comitetulŭ executivŭ încă merită recunoscință generală, căcĭ posițiunea și numele sĕu a influințatŭ multŭ spre realisarea scopului.

Oradia 9 Iuniu 1884. **Ios. Romanŭ.**

APELŬ!

Este cunoscutŭ Onoratului nostru publicŭ, că cu scopulŭ de a înființa unŭ institutŭ românŭ de crescere pentru fete, împreunatŭ cu internatŭ s'a constituitŭ în anulŭ 1881 »Reuniunea femeilorŭ române din Sibiiu.«

A fostŭ o viă mulțămire pentru inițiatorii acestei reuniunĭ, vĕḑĕndŭ cum opiniunea publică română o consideră, ca atingĕndŭ celŭ mai sântŭ scopŭ alŭ educațiunei nóstre naționale, și ca rĕspunḑĕnndŭ la cea mai simțită trebuință a poporului nostru.

Amŭ fostŭ fericițĭ a vedea acéstă opiniune tradusă în faptă prin viulŭ rĕsunetŭ ce a aflatŭ primulŭ nostru apelŭ din Octobre 1881, și prin spriginulŭ materialŭ și moralŭ ce ni s'a acordatŭ din tóte părțile locuite de Românĭ.

O asemenea încuragiare nu putea sĕ nu-șĭ aibă în curĕndŭ resultatele sale mănóse. Mai întâiŭ principala nóstră detoriă și silință a fostŭ, ca să justificămŭ încrederea și frumosulŭ spriginŭ, de care ne-amŭ bucuratŭ îndată la începutŭ și în totŭ timpulŭ activităţii nóstre. Ne măgulimŭ cu credința, că în modestele nóstre condițiunĭ, vomŭ fi corespunsŭ așteptărilorŭ.

Ca resultatŭ alŭ activității nóstre în timpulŭ scurtŭ de abia trei anĭ amintimŭ: Șcóla română de fetițe din Sibiiu, deschisă la 18/30 Octobre 1883. Acéstă scólă are astăḑĭ 5 clase și în vederea scopului de educațiune națională este provĕḑută cu 4 puterĭ didactice dintre cele mai escelente.

Prin acestŭ modestŭ resultatŭ alŭ activității nóstre însĕ abia începutulŭ este făcutŭ, și avemŭ încă multe până la ținta doririlorŭ nóstre.

Mai întâiu scóla nóstră trebue întreținută, desvoltată și viitorulŭ ei asiguratŭ.

Spre acestŭ scopŭ comitetulŭ a aflatŭ cu cale a arangiá o sortitură, alŭ cărei venitŭ conformŭ §. 7. lit. b din statute se va întrebuința în specialŭ pentru susținerea scólei. Pe acéstă cale cu puțină jertfă dela singuraticĭ fórte multŭ putemŭ câștigá pentru institutulŭ, a cărei înflorire este esența nisuințelorŭ nóstre. Se dă prin acésta ocasiune, ca fie-care Română simțitóre se contribue cu vre-unŭ obiectŭ de prețŭ, rodŭ alŭ îndeletnicirei sale ḑilnice, ca apoi Românii cu inima deschisă pentru scóla nóstră și străinii filantropĭ dândŭ din prisosulŭ lorŭ pentru aceste obiecte unŭ anumitŭ prețŭ alŭ afecțiunei, sĕ promoveze causa pentru care luptămŭ noi.

Intenționămŭ și aceea, că femeile nóstre țĕrance — talpa naționalității nóstre — sĕ mai dee din nou dovadă despre măestria mânilorŭ lorŭ în țĕsutŭ și chindisitŭ, măestriă aprețiată și admirată de străinĭ.

Étă în câteva cuvinte intențiunea nóstră la facerea acestui apelŭ.

Spre orientare vorŭ serví următórele:

1. Pentru sortitură se vorŭ trimite orĭ și ce lucrurĭ de valóre. Esposițiunea din 1881 ne-a arĕtatŭ ce potŭ produce femeile române, cândŭ se însuflețescŭ pentru o idee.

Voimŭ sĕ accentuămŭ la acestŭ locŭ, că noi punemŭ multŭ prețŭ pe lucrările de mână ale țĕrancelorŭ nóstre, și amŭ făcutŭ esperiența, că străinii admiră de o potrivă arta damelorŭ nóstre și măestria naturală prin secli conservată a femeei țĕrance.

Credemŭ, că inteligența nóstră, preoții și învĕțătorii, carĭ stau în raportŭ imediatŭ cu țĕranulŭ, ne vorŭ înțelege, și nu vorŭ întârḑia a ne da în acestŭ sensŭ binevoitorulŭ lorŭ concursŭ.

Cu lucrurile de mânĭ femeescĭ vorŭ rivalisá și manufacturile de mânĭ bărbătescĭ.

2. Obiectele destinate pentru sortitura întreprinsă de noi, se vorŭ insinua la reuniunea nóstră până la 15/27 Augustŭ a. c. inclusive.

3. Trimiterea obiectelorŭ se va face până la 15/27 Septembre a. c. inclusive.

4. Trimiterea obiectelorŭ se va face sub adresa: **»Reuniunea femeilorŭ române din Sibiiu.«**

5. Sortarea obiectelorŭ se va face în luna lui Octombre a. c.

Timpurile sunt grele, și recerințele spre a ne susțîné ca poporŭ de cultură crescŭ în directă proporțiune cu vitregitatea timpurilorŭ. Și fiind-că timpurile suntŭ grel , și noi avisațĭ la puterile proprii, trebue sĕ folosimŭ tóte ocasiunile date și sĕ căntămŭ tóte posibilele ușurărĭ întru ajungerea scopurilorŭ nóstre.

Dreptŭ aceea rugămŭ pe toțĭ Românii bine-simțitorĭ sĕ bine-voiască a colectá obiecte câtŭ mai multe din cerculŭ cunoscuților lorŭ și în înțelesulŭ modalităților de mai susŭ sĕ contribuie la promovarea scopului urmăritŭ de noi.

In deplină speranță apelămŭ la publiculŭ nostru și basațĭ pe esperiența din trecutŭ cu încredere privimŭ la întreprinderea nóstră.

Sibiiu, 10/22 Maiu, 1884. **COMITETULŬ.**

Diverse.

Calendarulŭ alegerilorŭ în Transilvania. La 13 Iunie suntŭ convocate 27 cercurĭ electorale transilvanene și anume: cerculŭ electoralŭ Ighiulŭ, Uióra, Vințulŭ de josŭ, Aiudulŭ, tóte din comitatulŭ Albei inferiore. Ilefalu, Kézdi-Vásárhely, Kovasna, Nagy-Ajta, din comitatulŭ Treiscaunelorŭ. Dobra, Hațegŭ, Baia de Crișŭ, Deva, Orăștia, Hunedóra, din comitatulŭ Hunedórei. Beclĕnŭ, Deșŭ, Lăpușulŭ, Iclodulŭ mare, Ilonda-mare, din comitatulŭ Solnocŭ-Doboca. Vințulŭ de susŭ, Ludoșulŭ, Turda, Trăscăulŭ din comitatulŭ Turda-Arieșŭ. Orașele: Abrudulŭ, Ibasfalăulŭ, Belgradulŭ și Sântŭ-Georgiulŭ.

La 14 Iunie vorŭ alege cercurile electorale Bălcaciŭ, Sântŭ-Martinŭ, din comitatulŭ Têrnavei-micĭ. Cele doue cercurĭ electorale ale orașului Brașovŭ. Cele doue cercuri ale orașului Sibiiu. Gherla și Sék.

La 15 Iunie: Cerculŭ electoralŭ superiorŭ și inferiorŭ alŭ comitatului Brașovŭ. Cele patru cercurĭ electorale ale comitatului Sibiu. Trei cercurĭ electorale ale Comitatului Odorhei. Orașulŭ Odorhei și Olafalu.

La 16 Iunie: Cerculŭ de susŭ și de josŭ din Comitatulŭ Făgărașului. Cele patru cercuri electorale ale Comitatului Clușiu.

La 17 Iunie: Patru cercurĭ electorale ale Ciucului. Douĕ cercurĭ electorale ale Clușiului și orașulŭ Kezdi-Vásárhei.

La 18 Iunie: Patru cercurĭ electorale ále comitatului Têrnavii marĭ și cele doue cercurĭ din comitatulŭ Bistrița-Năseudŭ.

La 19 Iunie: Ocnele Sibiului.

La 21 Iunie: Orașulŭ Têrgulŭ Mureșului.

La 22 Iunie: Brețcu.

Tunulŭ cu dinamită. Aplicațiunea dinamitei pentru arme este o invențiune a Americanului D. M. Mefford. W. A. Bartlett și George H. Reinhold, pentru care a luatŭ H. D. Windsor o patentă dela compania americană de torpede. Tunulŭ se compune dintr'o țeve de alamă de 40 de urme de lungă, de unŭ pătrarŭ de policariŭ de grósă, cu o inimă netedă de 4 policarĭ. Pentru descărcarea proiectilelorŭ se întrebuințéză aerŭ comprimatŭ, ca la puscile de vêntŭ. Proiectilele, carĭ suntŭ de 4 urme de lungĭ, sunt umplute cu plumbŭ în locŭ de dinamită, cândŭ se facŭ probe în urma ordinului ministrului de rĕsboiŭ. Proiectile căntăreau 19 respective 17 punțĭ. Avantagele, carĭ le are tunulŭ celŭ nou față de celelalte suntŭ: munițiunea este multŭ mai eftină. decâtŭ pravulŭ. In forterețe și pe năi este aerulŭ comprimatŭ ușorŭ de păstratŭ și țevea tunului n'are lipsă de curățitŭ. Din causă, că la descărcarea tunului nu sĕ face fumŭ, nu póte observá dușmanulŭ, unde se află bateria.

Sgomotulŭ, care îlŭ face tanutŭ, eândŭ îlŭ descarcă nu este mai mare, decâtŭ puifăitulŭ ce-lŭ face urloiulŭ dela locomotivă. In stabilimentulŭ delamaticŭ, unde s'a făcutŭ tunulŭ, se póte produce pe ḑi câte unŭ tunŭ, și anume cu unŭ prețŭ, care nu face nicĭ a douaḑecea parte, din spesele, carĭ se facŭ cu fabricarea altui tunŭ de acelașĭ calibru. Proiectilulŭ este unŭ torpedŭ în aerŭ multŭ mai periculosŭ ca celŭ în apă. Peste câtva timpŭ se vorŭ face probe cu tunurĭ de dinamită de șese policare cu proiectile de 112 punțĭ. Unŭ astfelŭ de proiectilŭ de dinamită va fi în stare, de a striá o corabiă și de a dărima o fortărețã.

Dare de samă pentru banii întrațĭ în favorulŭ fondului pentru monumentulŭ lui Andreiu Mureșanŭ.

Prin d-lŭ dr. med. Petru Cioranŭ din Brașovŭ, dela dd. Mateiŭ Bărseanŭ 2 fl., Petru Archimandrescu, comerciantŭ în Brașovŭ 5 fl.; Vasilie Grama, comerciantŭ în Bucurescĭ 1 fl.; A. Nasta, funcționarŭ de bancă în Bucurescĭ 1 fl.; interese ridicate dela „Albina« după suma ce a fostŭ depusă 3 fl. 4 cr., în totalŭ 12 fl. 4 cr. v. a., carĭ s'au adausŭ la fondulŭ ce se află depusŭ la subsemnatulŭ comitetŭ.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ, ținută la Sibiiu în 18 Maiu n. 1884.

Iacobŭ Bologa, v. pres. **Dr. D P. Barcianŭ,** secretarŭ.

Rugare. Suntŭ rugațĭ din nou acei domnĭ, carĭ au subscrisŭ oferte pentru biblioteca de studii a studenților românĭ dela gimnasiulŭ din Baia mare, se binevoéscă sumele subscrise în decursulŭ lunei curinte a-le inaintá, căcĭ cu finea lunei curinte voiŭ fi necesitatŭ a publicá pe cale ḑiaristică numele acelora, carĭ n'au plătitŭ.

Baia-mare la 9 Iunie 1884. **Gavrilŭ Szabó,** profesorŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena
din 11 Iunie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.60
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.70
Rentă de hârtiă 5% . .	88.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	193.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.70
Bonurĭ rurale ungare . .	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.20
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului .	115.20
Renta de hărtiă austriacă	80.45
Renta de arg. austr. . .	81.30
Renta de aurŭ austr. . .	101.90
Losurile din 1860 . . .	135.25
Acțiunile băncei austro-ungare	858.—
Act. băncei de creditŭ ung.	306.75
Act. băncei de creditŭ austr.	305.50
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.76
Napoleon-d'orĭ	9.67½
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.55
Londra 10 Livres sterlinge	122.10

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 31 Maiŭ st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump. 94½	vênd. 95¼
Renta rom. amort. (5%) . .	» 95	, 95⅛
» convert. (6%) . .	» 98½	» 100¾
Împr. oraș. Buc. (20 l.) . .	» 32	» 34
Credit fonc. rural (7%) . .	» 102¼	, 106
» „ „ (5%) . .	„ 92½	„ 93¾
» » urban (7%) . .	» 103½	, 104½
» » » (6%) . .	» 99⅓	» 100
» , » (5%) . .	» 90.⅝	» 91¼
Banca națională a României	, 1432.	, 1435
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	, 331.	, 341½
« » » Națională . .	, 238.½	» —
Aurŭ	» 3.64%	, —.—
Bancnote austriace contra aurŭ	, 2.07.	, 2.09

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 13 Iunie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump. 9.31½	Vênd. 9.33
Argint românesc	» 9.23	» 9.28
Napoleon-d'orĭ	» 9.65	» 9.67
Lire turcescĭ	» 10.90	» 10.98
Imperialĭ	» 9.90	» 9.96
Galbenĭ	» 5 62	» 5.66
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	» 100.50	» 101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.	

Numere complete din „Gazetă„ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

DIARŬ CUOTIDIANŬ.

Abonamente

se potŭ face la **1** și **15** a fie-cărei lunĭ.

Pentru Austro-Ungaria pe anŭ . , .	12 fl. v. a.
„ „ „ ½ „ . . .	6 „ „
„ „ „ ¼ „ . . .	3 „ „
Se acórdă abonamente și lunare cu . .	1 „ „
Pentru România și străinătate pe anŭ .	36 francĭ
„ „ „ „ ½ „ .	18 „
„ „ „ „ ¼ „ .	9 „

Celŭ mai ușorŭ mijlocŭ de abonare este prin mandatŭ postalŭ. Abonamentele se plătescŭ înainte.

Rugămŭ pe domnii abonați sĕ binevoiéscă a ne da lămuritŭ adresa, ca trimiterea ḑiarului sĕ nu sufere nicĭ cea mai mică întârḑiere.

Tarifa anunciurilorŭ și inserțiunilorŭ.

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserțiunĭ și reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Brașovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Nro. 6146/884. **Publicațiune.** 2—3

In urma esmisului Illustrității Șale Dlui consiliarŭ reg. și vicecomite Julius de Roll ddto. 29 Maiu a. c. Nro. 4873 s'a stabilitŭ, pe basa dispozițiuuilorŭ §-lui 79 alŭ art. de lege XVIII din 1871, ca alegerea amploiaților comunei orășenescĭ a Brașovului pentru unŭ periodŭ de 6 anĭ, — sĕ se facă în ḑiua de 24 Iuniu a. c. înainte de prânzŭ la 9 óre.

Ceea ce s'aduce la cunosciință publică cu acea observațiune, că, conformŭ §-lui 60 alŭ statutului comunalŭ, sunt de a se alege pe 6 anĭ de servițiu:

a. Primarulŭ;
b. Căpitanulŭ orașului;
c. 2 Senatorĭ magistratualĭ de categoria I-mă;
d. 1 Senatorŭ magistratualŭ de a II-a categorie;
e. Fiscalulŭ; (advocatulŭ orașului)
f. Conducătorulŭ oficiului orfanalŭ;
g. Comptabilulŭ;
h. Cassierulŭ orășenescŭ;
i. Controlorulŭ cassei orășenescĭ;
k. Perceptorulŭ de dare;
l. Controlorulŭ cassei de dare;
m. Tata orfanalŭ;
n. Administratorulŭ economicŭ;
o. Inginerulŭ orașului;

Brașovŭ în 31 Maiu 1884.

Magistratulŭ orășănescŭ.

Conspectulŭ operațiunilorŭ Institutului
de creditŭ și de economii „ALBINA“ pro luna Maiŭ 1884.

INTRATE.			EȘITE.		
Numĕrarŭ cu 30 Aprile a. c. . . .	fl.	38710.37	Depunerĭ	fl.	131555.61
Depunerĭ	„	101900.42	Cambie-escomptate	„	257021.23
Cambie rescumpĕrate	„	246337.03	Imprumuturĭ hipotec. și alte îmarumuturĭ	„	50638.—
Imprumuturĭ hipotec. și alte împrumuturĭ	„	50899.64	Interese la Depunerĭ	„	1405.89
Interese și provisiunĭ	„	14015.25	Contribuțiunĭ și competinte	„	1391.56
Fondul de pensiunĭ	„	44.75	Salarie și spese	„	2618.35
Moneta vĕndută	„	87664.29	Monetă cumpĕrată	„	59818.65
Effecte	„	11474.87	Conturĭ-curente	„	66282.38
Conturĭ curente	„	54836,91	Diverse	„	1182.47
Diverse	„	1214.71	Saldo în numĕrarŭ cu 31 Maiu a. c. .	„	35184.10
	fl.	607.098.24		fl.	607098.24

Sibiu în 31 Maiu 1884.

Visarionŭ Romanŭ m. p.
Directorŭ esecutivŭ.

Iosifŭ Lissai m. p.
Comptabilŭ.

PROCSIMELE TRAGERI.

Tragerea dela 16 Iunie.

Promese

Losurĭ Creditulŭ-fonciarŭ à fl. 1.50 Câștigulŭ principalŭ fl. 50.000 etc.

Tragerea dela 26 Iunie.

Losurĭ de statŭ à 2 fl. Câștigulŭ principalŭ 60,000, 20,000. 10,000, fl. v. a. 12,225 câștigurĭ în sumă de fl. 205,400.

Losurĭ crucea roșiă maghiară,

Tragerea la 1 Iulie, 1 losŭ costă fl. 7.50. Câștigulŭ principalŭ 50,000, 5000, 3 à 1000, 10 à 500, 25 à 100, 50 à fl. 50, 52 à fl. 25 și 600 à fl. 6. Câștigurile sunt scutite de tacse.

Losurĭ crucea roșiă austriacă.

1 losŭ costă fl. 13.50. Câștigulŭ principalŭ fl. 100,000. 3 tragerĭ pe anŭ. Celŭ mai micŭ câștigŭ e dela 12 pănă la 20 fl. Se găsescŭ de vênḑare la casa de schimbŭ a lui

Fridericŭ Orendi. Brașovŭ piața teatrului.

Tipografia Alexi Brașovŭ.